УДК 37.018.43:7:004 https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-2)-25

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЦІ МИСТЕЦТВА

Наталія Тодосієнко[1], Леся Старовойт[1], Орест Андрійців[1]

[1]Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Анотація

У статті висвітлено роль інноваційних художньо-педагогічних технологій в розвитку сучасного мистецтва та педагогіки мистецтва, в навчанні і вихованні молодших школярів, особливості і напрями сучасного мистецтва, формування мистецької компетентності дітей засобами музичного та образотворчого мистецтва, залучення їх до творчої діяльності; пробудження в дітей інтересу до мистецтва, формування й розвиток естетичних смаків, інтелектуальне і духовне становлення в процесі засвоєння цінностей естетичної культури.

Метою статті є дослідження ролі інноваційних художньо-педагогічних технологій в розвитку сучасної педагогіки мистецтва, в навчанні, вихованні і розвитку дітей молодшого шкільного віку. Авторами розглянуті питання: інновацій в мистецтві, що має базуватися на використанні традиційних у мистецтві стилів, напрямів й жанрів для створення нової продукції; розвитку мистецтва, як процесу зміни творчого методу, який сприяє формуванню особливостей художньої мови через зміну художньої картини світу; новаторства, що походить від змін соціальних і культурних умов суспільства, а також від особистої творчої діяльності митця і може бути суттєво новим продуктом, хоча він не обов'язково принципово новий, а заснований на творчій думці попередніх поколінь митців. Проаналізовано сучасне мистецтво щодо інновацій і технологій, і зроблено такі висновки: концепція «інновацій» для мистецтва і культури, є по суті запозиченим явищем, оскільки джерелом її є техніко-економічна сфера; саме мистецтво має передбачати формування нового продукту на основі традиційних та оновлених мистецьких напрямів. Визначено роль інноваційних художньо-педагогічних технологій в розвитку педагогіки мистецтва, в навчанні і вихованні молодого покоління, формування мистецької компетентності дітей засобами музичного та образотворчого мистецтва, залучення їх творчої та мистецької діяльності.

Ключові слова: інноваційні художньо-педагогічні технології; естетична культура; сучасне мистецтво; музичне та образотворче мистецтво; мистецька педагогіка; молодший шкільний вік.

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

UDC 37.018.43:7:004 https://doi.org10.31652/3041-1017-2025(5-2)-25

THE ROLE OF INNOVATIVE ARTISTIC-PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN MODERN ART PEDAGOGY.

Nataliia Todosiienko[1], Lesya Starovoit[1], Orest Andriytsiv[1]

[1]Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

The article highlights the role of innovative artistic and pedagogical technologies in the development of modern art and art pedagogy, in the teaching and upbringing of younger schoolchildren, the features and trends of modern art, the formation of children's artistic competence through the means of musical and visual arts, the involvement of their creative activity; awakening in children an interest in art and the formation and development of aesthetic tastes, intellectual and spiritual formation in the process of assimilating the values of aesthetic culture.

The purpose of the article is to study the role of innovative artistic and pedagogical technologies in the development of modern art pedagogy, in the teaching, upbringing and development of children of primary school age. The authors consider the following issues: innovations in art, which should be based on the use of traditional artistic styles, genres and directions to create a new product; the development of art as a process of changing the creative method, which contributes to the formation of the features of artistic language through a change in the artistic picture of the world; innovation, which comes from changes in the social and cultural conditions of society, as well as from the personal creative activity of the artist and can be a significantly new product, although it is not necessarily fundamentally new, but is based on the creative thought of previous generations of artists. Modern art is analyzed in terms of innovations and technologies, and the following conclusions are made: the concept of "innovation" for art, as well as for culture in general, is essentially an imported phenomenon, since it comes from the technical and economic sphere; Art itself should involve the formation of a new product based on traditional artistic styles, genres and trends. The role of innovative artistic and pedagogical technologies in the development of art pedagogy, in the teaching and upbringing of the younger generation, the formation of children's artistic competence through the means of musical and visual arts, and the involvement of their creative and artistic activities is determined.

Keywords: innovative artistic and pedagogical technologies; aesthetic culture modern art; musical and visual arts; artistic pedagogy; younger school age

Постановка наукової проблеми. В сучасній Україні поряд із наявними традиційними методами і підходами в освіті та вихованні виникає суттєва необхідність упровадження нових педагогічних поглядів, шляхів і нових моделей. Величезним потенціалом для успішної творчої реалізації такого завдання володіє мистецтво. Закладаючи та впроваджючи основоположні орієнтири, цінності та переконання у підростаючого покоління і молоді, які в майбутньому будуть визначати модель і життєву позицію, а також стратегію поведінки дорослої людини, громадянина української держави. «Одним із найважливіших завдань є створення національної системи освіти, яка сприятиме розвитку індивідуальних компетентностей на основі національної культури і мистецтва народу, традицій, залучення підростаючого покоління до досягнень духовної культури» [8, с. 774].

Інноваційні технології в сучасному мистецтві та їхній розвиток є актуальним питанням задля детального дослідження їх в освіті та культурі. У загальному розумінні інноваційних технологій у сучасному мистецтві є доцільним трактувати як явище протилежне традиціям. У більшості традиційних підходів спостерігається фрагментарність, деяка

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

роздільність та певна ізольованість в часі. Тому, в контексті даної проблематики, говорячи про технології в мистецтві, необхідно закцентувати увагу саме на інноваційних сучасних технологіях, оскільки певні традиційні технології існували в мистецтві завжди, починаючи ще з його зародження на початку історії людства.

Таким чином мова йде, в першу чергу про технології, які своїм зародженням майже перекреслили фактично традиційний розвиток мистецтва, спричинили появу і розвиток зовсім нових напрямів й форм, концепцій та стилів, художньої та образної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження важливих аспектів інноваційних технологій у сучасному мистецтві та освіті перетинається з функціонуванням одразу кількох наукових дисциплін, зокрема це: історія культури, мистецтвознавство, суспільствознавство, соціальна психологія. Зазначена нами проблема досліджується та аналізується на основі теоретичного матеріалу з наведенням окремих прикладів у різних сферах мистецтва. Опрацювавши фахову літературу з досліджуваного питання, можна переконатися, що існує безліч визначень і трактувань терміна «інновації», більшість з яких може бути застосована до різних мистецьких сфер.

Актуальність проблематики новацій та інноваційних педагогічних технологій у сферах культури й мистецтва розглядається у наукових дослідженнях українських та зарубіжних учених, таких як Л. Бутенко, Т. Гончаренко, П. Друкер, Т. Зузяк, Н. Краснокуцька, Л. Масол, О. Отич, В. Пилипенко, Г. Падалка, І. Прокопчук, О. Реброва, О. Рудницька, Д. Федоренко, Й. Шумпетер, та ін. В науковій літературі представлено декілька різних підходів до проблеми інновації: Л. Волдачек, М. Лапін розглядають її як систему; А. Банковська, Т. Брайан, Б. Твісс, Б. Санто – як процес; Ф. Валента, Л. Морр, Ю. Яковець – як зміни; С. Ілляшенко й І. Балабанов – бачать її як результат; В. Railway Мединський та Е. Уткін – розглядають як об'єкт; Х. Барнет і Г. Залтман – подає як ідею. Але цей великий спектр наукових підходів, інструментаріїв і концепцій розвитку у різних сферах культури та мистецтва інноваційних технологій недостатньо включав у себе мистецтво.

Мета статті – полягає в дослідженні ролі інноваційних художньо-педагогічних технологій в розвитку сучасної педагогіки мистецтва, в навчанні, вихованні і розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Відповідно до мети нами означено наступні завдання: уточнити поняття «інновації» та роль інноваційних художньо-педагогічних технологій в розвитку педагогіки мистецтва; розглянути особливості і напрями сучасного мистецтва; визначити нові підходи в навчанні і вихованні дітей молодшого шкільного віку, формуванні їхньої мистецької компетентності засобами музичного та образотворчого мистецтва, залучення їх до творчої діяльності та розвиток їхніх естетичних смаків; пробудження в дітей інтересу до мистецтва, його різних видів та жанрів; інтелектуальне і духовне становлення особистості дитини в процесі засвоєння цінностей сучасної естетичної культури.

Виклад основного матеріалу. «Інноваційний підхід – є специфічною, структурно-організаційною, процесуально-функціональною, синтетично-інтегрованою сукупною системою способів, прийомів, впливів, що відображають змінність і динамізм сучасного суспільства і є одним із важливих методологічних підходів» [14, с. 86]. Вони забезпечують адекватні цим змінам стимулювання новаторських ідей, розвиток інноваційної здатності людини, реалізацію інноваційної діяльності фахівців у процесі їхньої діяльності, створення інноваційного середовища».

У працях таких науковців як В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, С. Ніколаєнко йдеться про філософське обґрунтування цілей та цінностей інновацій у сучасній освіті. Інноваційна модель в освіті представлена в працях таких науковців як Г. Євсєєва, М. Кладін, В. Ляудис, Л. Мартинець, О. Надточій, В. Савченко; теорія та практика використання інноваційних технологій – в роботах І. Дичківської, Н. Драчко, Г. Селевко. «Педагогічні інновації у сучасній школі передбачають якісно нові перетворення як цілісного педагогічного процесу, так і його складових, зокрема, мотиваційних, змістових, процесуальних та інших структурно-системних компонентів освіти, що забезпечують істотне підвищення його результативності, оптимізації. Це діяльність, пов'язана зі змінами в завданнях, методах і принципах навчання, формах організації навчання та управління цим процесом», – стверджує в наукових дослідженнях В. Бистрякова [1, с. 56].

Особливість сучасної системи освіти проявляється в одночасному співіснуванні основних двох напрямів організації навчання:

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

традиційного та інноваційного. Отже, згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року, з наступними змінами та доповненнями, інновації – означають новостворені конкурентоспроможні технології, які значно покращують структуру і якість виробництва або соціальної сфери [10].

Сучасні науковці пропонують в своїх дослідженнях методологічний підхід, який включає впровадження інноваційного досвіду в професійну підготовку фахівців, що називається інноваційно-орієнтованим. В основі такого підходу – «розуміння інноваційного навчання як певної протилежності традиційному, нормативному» [11, с. 19]. Професія вчителя початкових класів визначається комплексом спеціальних знань, практичних умінь та навичок, які активно впливають на розвиток свідомості, творчої самореалізації та самостійності. «В умовах євроінтеграції, – підкреслює Н. Лазаренко, – педагог має бути не традиційним транслятором знань, а фасилітатором, тренером, порадником, другом» [5, с. 105]. Володіння інноваційними технологіями, творча самостійність майбутнього вчителя передбачає усвідомлення власної відповідальності за фахове самовдосконалення, можливість уміння його проектування і регулювання, бажання і спроможність підтримувати свій професійний досвід та творче зростання.

Так, група вчених запропонувала терміни «інноваційне навчання» та «традиційне (нормативне) навчання» в доповіді римського клубу, звертаючи значну увагу на те, що головні принципи традиційного навчання не відповідають сучасним вимогам суспільства до особистості та її пізнавальних та розвивальних можливостей. Відповідно, ці дві моделі навчальної діяльності пояснюються таким чином, що зорієнтоване на збереження і відтворення культури традиційне навчання та виховання, ретельно забезпечує стабільність у соціумі за рахунок формування виконавських здібностей, репродуктивної діяльності учнів, розвитку сприймання, уваги і пам'яті. Тому, інноваційний підхід – спонукає до як до культурних, так і соціальних змін. Він зосереджується також і на розвитку творчості, різноманітних способів мислення, нових підходів.

Поняття «інновація» з'явився у французькій мові в 13 ст., а в англійській мові – у 16 ст., де набув значення впровадження нового у лінгвістиці й правознавстві [1]. Першим, хто використав термін «інновація» в науковій думці був Й. Шумпетер, австрійський економіст. В свою чергу, американський учений П. Друкер стверджував у своїх дослідженнях, що інновації є як «процеси науково-технічних змін з метою створення й використання нових видів споживчих товарів, виробничих і транспортних засобів, нових ринків і форм організації промисловості» [1, с. 28]. Він був першим, хто стверджував, що і культура є теж здатною до інновацій. Таким чином, можна побачити, що концепція інновацій – це явище, яке походить з техніко-економічної сфери, як і явище мистецтва в цілому. Багато сучасних українських дослідників В. Бистрякова, С. Ілляшенко, А. Осадча, О. Пільгук розглядають інновацію в першу чергу в контексті економічного зростання та покращення якості виробничих сил, але це також в першу чергу стосується і розвитку мистецтва, як «особливого утворення в світовій культурі, мистецтвознавчого його дослідження» [1, с. 28].

Так, інновація, «це комплексний процес створення, розповсюдження нового практичного засобу – новації для нової, покращеної суспільної потреби, а також процес сполучення змін у соціальному середовищі, де здійснюється його життєвий цикл» [3, с. 265]. Інноваційний цикл походить від виробництва та менеджменту, коли створюється нова продукція. Однак він також може застосовуватися до формування інноваційного стилю, тобто створення нових творів в мистецтві.

У свою чергу «інноваційна культура є комплексним впровадженням і всебічним засвоєнням інновацій у різних сферах життєдіяльності на основі збереження в інноваційній системі динамічної єдності старого, сучасного і нового» [1, с. 30]. Слід зазначии, що з іншого боку, це визначення інноваційної культури не зовсім повне, оскільки воно не охоплює ідеї духовності та прекрасного, які є важливими для мистецтва.

Отже, інноваційна культура – це «особлива форма, різновид загальнолюдської культури, яка є новою історичною реальністю, яка постає як наслідок прагнення суспільства до самооновлення; інноваційна культура є передумовою якісних змін життєдіяльності людей, і вона зараз може претендувати на роль найважливішого соціально-психологічного фактора суспільного розвитку» [7, с. 41]. Зокрема, це якісні зміни, що спричинені інноваційним розвитком, а також прагнення суспільства і людини до духовного розвитку і самооновлення, без якого інновація сама не може існувати. Таким чином, інновації керують якістю, а

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

не кількістю. Зрештою, Л. Старовойт вважає, що «важливою щодо існування творчої особистості у сучасній інноваційній культурі є «естетична проблема», оскільки мистецтво є явище прекрасного» [14, с. 48]. За законами краси людина є єдиною істотою на Землі, яка може відтворювати форми буття. «Прекрасне втілює в себе впорядкованість, досконалість, гармонію, симетрію та ритм у предметних формах людської діяльності, тоді як потворне уособлює дисгармонію, аритмічність, недосконалість структурно-функціональної організації, що викликає незадоволення та антипатію» [7, с. 39].

Як можна переконатися в останніх дослідженнях, інновація в сучасному мистецтві визначається як результат творчого процесу та процесу впровадження нових ідей. Інновації також можна розглядати як процес впровадження нововведення. Це дозволяє використовувати чужі ідеї, але вперше використовувати їх у художньому творі. Інновації, з іншого боку, є продуктом творчої діяльності, яка безпосередньо пов'язана з мистецтвом. Як відомо, процес мистецької творчості починається з ідеї та закінчується реалізацією. На першому етапі втілення необхідно створити або придбати спеціальні технології, методи, інструменти, ресурси або механізми. Проблему розмежування цих понять вирішує наукове розроблення визначення художньої творчості. Таким чином, інноваційний художньо-творчий продукт є нововведенням у мистецтві. Зважаючи на те, що інновації та традиції взаємодіють у мистецтві, можна виділити кілька характеристик. Інновація – це майбутня традиція, а традиція – це інновація минулого. У творчості митця інновації та традиції використовуються в рівній мірі.

Таким чином, інновації в мистецтві можна класифікувати наступним чином: «за причиною появи – внутрішня потреба автора і митця у змінах в культурі, політиці, соціально-економічних змінах в суспільній системі; замовлені інновації; за потенціалом у мистецтві; за типами – зображувально-виражальні, техніко-технологічні, образно-тематичні; інновації за масштабом новизни; за принципом ставлення до своїх попередників – «заміщальні», «поворотні» [7, с. 38].

Відомо, що образотворче мистецтво може бути прикладом інноваційних технологій у мистецтві, оскільки «поява інновацій у освіті та мистецтві взаємозалежна з культурними змінами в суспільстві, з розвитком техногенної цивілізації, яка, на відміну від традиційних цивілізацій, орієнтується на безперервний науково-технічний прогрес, що прискорюється і безпосередньо впливає на художника» [11, с. 25]. Інновації в сучасному образотворчому мистецтві характеризуються наступними ознаками: звернення до минулого, що не є парадоксальним для інновацій; створення образів, які в художній формі демонструють проблеми сучасної людини; поєднання різних стилів, методів і художніх технік; звернення до релігійної, часто до містичної тематики; прагнення до театральності та іронічності.

У художників минулого століття фактура стала одним із основних виражальних засобів для формування художніх образів. Отже, створення різних оновлених фактур, які раніше не використовувалися в практиці художників, стало основним пластичним завданням. починається з цього. З огляду на використання нетрадиційних матеріалів у мистецтві, можна виділити такі інновації в живописі, як використання нових матеріалів, методів і комп'ютерних технологій. Живопис часто поєднується з графікою, поліграфією, комп'ютерним дизайном і фотографією, звертається до нових образві або давно забутих тем. Постмодерністське образотворче мистецтво прагне шукати художнє натхнення в повсякденних речах, а не в людині. У своїх творах художник звертається до минулого, поєднує різні стилі та напрямки та переглядає роботи інших художників. Використання прийомів іронії, гумору та пародії є ще однією інновацією. Художники використовують звичайні речі змінюючи їхній зміст. Сучасні художники-інноватори вважають важливим не тільки авторське вираження, а прагнення передати емоції і почуття. Ці мотиви присутні у значній кількості сучасних творів українських художників, зокрема: це роботи І. Чічкан – «It», створені у 2008 році, цикл його творів з приматами; робота, автором якої є художник В. Цаголов – «Евандер Холіфілд – Ван Гог мимоволі та ін.

Отже, педагогічний потенціал інновацій в мистецтві може бути представлений як впровадження нового у традиційність мистецтва й поширення цього в творчості представників певного стилю. За таких умов існує ймовірність того, що усталені уявлення, художні методи, художня мова та традиції були порушені, а також що відбулася зміна звичаїв. З цієї причини

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

інновації в мистецькій галузі значно відрізняються від новацій у техніці, тому, інноваційні художньо-педагогічні технології в мистецтві повинні вивчатися в рамках культуроніки, тобто сукупності технологій, які відомі як культурологія.

Зокрема, дослідження історії інновацій в мистецтві, і навпаки, стилів і напрямів, які слідували за мистецтвом постмодерну та «пост-постмодерну» [1]. Почавши з другої половини XX століття, постмодерн поступово стає домінуючою філософією та культурою в багатьох країнах світу. У культурі «постмодерн» – це сукупність еклектичних стилів і напрямків, які виникли після модерну. Крім того, філософія постмодернізму є однією з найпоширеніших шкіл сучасного світогляду, і вона значною мірою «змінила стандарти краси у мистецтві» [12, с. 134]. «Постмодернізм призвів до появи не лише нових ідей, але й нового гуманізму, нового розуміння історії епох і нового простору суб'єктності. Постмодерн створює нові цінності та соціальний зміст. Звичайно, культурне та мистецьке життя, а також його цінності та образи також змінюються» [11, с. 19]. Відомо, що постмодернізм у мистецтві вперше з'явився на Заході, але потім поширився в культурі України. Постмодерністські тенденції у сучасному українському живописі, досліджували К. Касьяненко, С. Сапко, Л. Янковська. «В сучасному мистецтві, особливо в образотворчому мистецтві, є певні інноваційні риси постмодернізму» [6, с. 120]. Не можна також стверджувати, що всі сучасні художні твори чітко належать до постмодернізму. В основі естетики постмодернізму, яка проглядається в різноманітних творах мистецтва, є тенденція до застосування готових форм.

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, художні твори, написані постмодерністами, переповнені різноманітними знаками і є спробами стилізації та перефразування попередніх форм. У багатьох випадках постмодерністи ігнорували оригінальний художній задум, використовувалося порушення логіки, спотворення концепцій, а також вдсутність зв'язку між речами та подіями стали новими технологіями та прийомами постмодернізму в образотворчому мистецтві. З цієї причини «зображення тут не несе ніякої інформації, тому важко зрозуміти авторську ідею в творах митців цієї стильової спрямованості» [11, с. 21]. Коли ми дивимося на твори художників, які підтримують постмодернізм, здається, що їхня основна концепція полягає в нелогічності, недомовленості та незавершеності.

У нашому практичному дослідженні інновацій у мистецтві та мистецькій педагогіці наводяться деякі зразки поєднання музики і живопису відомим художником-музикантом М. Чюрльонісом. В його картинах з незвичними музичними назвами: «Соната», «Прелюд», «Фуга» звучить чарівна музика світла і добра, панує гармонія Космосу, відчуваються казкові та фантастичні образи. Цей живопис передає особливості певних жанрів, він не зображує щось предметне, а намагається викликати споріднені почуття і враження від образів музичних та живописних. Проаналізувавши можливості сучасного мистецтва та його вплив на естетичний розвиток молодого покоління нами було проведено діагностичне обстеження дітей, тестування, анкетування, опитування і з'ясовано стан сформованості сприймання творів мистецтва учнями молодшого шкільного віку, зокрема живопису, музики, театру, танцю. Результати опитуванняпоказали, що діти 7-10 років переважно надають уподобання (60%) музично-естетичним враженням отриманим із сучасних засобів масової інформації, їх незавжди можна віднести до фактів мистецтва. Незначна кількість опитаних дітей (29%) віддає перевагу пісенній творчості, народному фольклору, народному живопису та ін. Невелика кількість дитячого вибору призначається класичним творам музичного мистецтва та живопису (11%), але цей вибір зробили діти, які в переважній більшості навчаються в закладах мистецької освіти.

Отже, використання інноваційних художньо-педагогічних технологій, зокрема, художні прийоми і такі техніки, як музикомалювання, інтуїтивний та безпредметний живопис, живопис кольорового поля, колаж, пуантилізм та ін., в свою чергу надало позитивну динаміку результатів дослідження: стимуляцію художнього мислення та естетично-творчої діяльності дітей молодшого шкільного віку; поступове формування індивідуального смаку і культури художнього сприймання; зростання цікавості до сучасного мистецтва, розвиток уяви, фантазії і мистецької творчості учнів. Таким чином, нами зафіксовано на початку експерименту 18,31% дітей з високим рівнем сформованості сприймання творів мистецтва, а після закінчення експерименту цей відсоток збільшися до 35,12%. Також, значно зменшилася кількість дітей з низьким рівнем – з 44,34% до 29,18%. На початку експерименту

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

виявлено середній рівень у 37,42% під час опитування дітей, в кінці експерименту – 39,72%.

У контрольних групах позитивна динаміка не така значна: респондентів з високим рівнем – 16,80%, а стало 25,03%; з середнім рівнем –34,30%, стало 37,80%; з низьким – 41,90%, стало 38,07%. Наше дослідження рівнів сформованості сприймання творів мистецтва у молодших школярів під час застосування інноваційних художньо-педагогічних технологій показало наступну динаміку, а саме: збільшення середнього – 3,62% та високого рівнів на 15,81%, зменшення низького на 12,14 % в ЕГ і незначні зміни в динаміці КГ – в межах 3%.

Таким чином, отримані результати експериментального дослідження рівнів сформованості сприймання творів мистецтва у дітей молодшого шкільного віку та математична їхня обробка показують значні позитивні зміни у рівнях сформованості сприймання творів мистецтва дітей молодшого шкільного віку в ЕГ – сформованість нових знань в галузі сучасного мистецтва та естетичного досвіду, розвиток навичок мистецької творчості в процесі застосування інноваційних художньо-педагогічних технологій на заняттях мистецького циклу.

В нашому дослідженні ми доводимо, що в педагогіці мистецтва інноваційні технології характеризуються надзвичайно сильним креативним і творчим началом. Художньо-творчий продукт є абсолютно новим і оригінальним мистецьким нововведенням. Крім того, інноваційні художньо-технології є найкращим способом вираження духовно-культурних пошуків молодого покоління через нетрадиційні художні вираження. Цей культурно-соціальний феномен є результатом реакції художника на моральні та естетичні норми, які існують у суспільстві. З огляду на широкий спектр питань, що стосуються інновацій і технологій у сучасному мистецтві, існує безліч потенційних напрямків дослідження цієї теми.

Висновки Підсумовуючи, можна сказати, що інноваційні технології у мистецтві сприяють розвитку надзвичайно потужного креативного і творчого начала, пробудженню у дітей інтересу до різних видів та жанрів мистецтва; інтелектуальному і духовному становленню особистості дитини в процесі засвоєння цінностей сучасної естетичної культури, особливо в молодшому шкільному віці. В цьому процесі роль інноваційних художньо-педагогічних технологій є визначальною в розвитку педагогіки мистецтва, в навчанні і вихованні молодого покоління, формування мистецької компетентності дітей засобами музичного та образотворчого мистецтва, залучення їх до художньої творчості. Інноваційно-орієнтована система в педагогіці мистецтва постає системою, що спрямована на підготовку молодших школярів до інноваційної художньо-творчої та мистецької діяльності.

Список використаних джерел

1. Бистрякова В.О., Осадча А.А., Пільгук О.О. Інновації та технології в сучасному мистецтві. Зб. наук праць Київського національного університету технологій та дизайну. 2017. С. 29-30. http://doi.org/10.5281/zenodo.1068902
2. Вишеславський Г.В., Сидор-Гібелинда О.О. Термінологія сучасного мистецтва. Paris-Kyiv: Terra Incognita. 2010 ISBN 978-966-96839-2-2
3. Волик Н.Г. Інноваційні суспільні процеси і моральний вибір. Totallogy-XXI. Постнекласічні дослідження. 2013. № 30. С. 265-273.
4. Голуб О. В. Свято непокори та будні андеграунду. Київ, Видавничий Дім «Антиквар», 2017. 169 с. ISBN 978-617-7285-11-2
5. Лазаренко Н. І. Нові вимоги до професіоналізму вчителя з урахуванням процесів Євроінтеграції. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. Вип. 54. С. 100-106.
6. Зузяк Т. П. Становлення й розвиток педагогічної освіти на Поділлі (кінець XVIII- початок XXст.) : монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 452 с.
7. Мальов С. В. Формування естетичної компетентності дітей молодшого шкільного віку: методичний посібник. Вінниця. Вид-во «Твори», 2024. 120 с. ISBN 978-617-558-183-4

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

8. Марущак О.В., Зузяк Т.П., Соловей В.В., Кізим С.С. Синергія цифрових технологій та засобів національного орнаменту у формуванні естетичних уявлень фахівців культури і мистецтва. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. Вип. 9 (15). С. 774. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-770-781
9. Нестеренко О. С. Класифікація видів інновацій та ефектів від їх впровадження. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 4. С. 112-117.
10. Про інноваційну діяльність : Закон України : зі змінами. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 13. Ст. 93.
11. Тодосієнко Н. Л., Коваль Т. В., Граб О. Д. Арт педагогіка в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: перспективи та творчий потенціал. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. Вінниця, 2024. Вип. 76. С. 19-27. https://vspu.net/nzped/index.php/nzped https://doi.org/10.31.652/2415-7872-76-19-2703.pdf
12. Brovchak, L. S., Starovoit, L. V., Likhitska, L. M., Todosiienko, N. L., & Shvets, I. B. (2024). Integrating music, drama and visual arts in extracurricular programs: enhancing psychological development in early school-aged children. Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies, 5(3), e24052. https://doi.org/10.51798/sijis.v5i3.791
13. Lazarenko, N., Kolomiiets, A., & Kolesnik, K. (2022). Peculiarities of Organization of Group Interaction of Preschool Children in the Process of Game-Experimentation. Preschool Education: Global Trends, 2. Retrieved from https://preschool-journal.com/index.php/journal/article/view/16
14. Starovoit L. Psychological and pedagogical aspects of preschoolers creative development in the process of creative labor training. Zbior artykułow naukowych. Konferencji Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Pedagogika. Współczesne tendencje w nauce i edukacji". Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. P. 84-87

References

1. Bystriakova V.O., Osadcha A.A., Pilhuk O.O. Innovatsii ta tekhnolohii v suchasnomu mystetstvi [Innovation and technology in contemporary art]. Zb. nauk prats Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. 2017. S. 29-30. http://doi.org/10.5281/zenodo.1068902
2. Vysheslavskyi H.V., Sydor-Hibelynda O.O. Terminolohiia suchasnoho mystetstva [Contemporary art terminology]. Paris-Kyiv: Terra Incognita. 2010 ISBN 978-966-96839-2-2
3. Volyk N.H. Innovatsiini suspilni protsesy i moralnyi vybir [Innovative social processes and moral choice]. Totallogy-XXI. Postneklasichni doslidzhennia. 2013. № 30. S. 265-273.
4. Holub O. V. Sviato nepokory ta budni andehraundu [A holiday of disobedience and the everyday life of the underground]. Kyiv, Vydavnychyi Dim «Antykvar», 2017. 169 s. ISBN 978-617-7285-11-2
5. Lazarenko N. I. Superechnosti, problemy i paradoksy v systemi pedahohichnoi osvity. [New Requirements for Teacher Professionalism Taking into Account European Integration Processes]. Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy : zb. nauk. pr. Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Kyiv ; Vinnytsia : TOV firma «Planer», 2019. Vyp. 53. S. 100-106.
6. Zuziak T. P. Stanovlennia y rozvytok pedahohichnoi osvity na Podilli (kinets XVIII- pochatok XXst.) [The formation and development of pedagogical education in Podillia (late 18th - early 20th centuries)] : monohrafiia. Vinnytsia : Nilan-LTD, 2017. 452 s.
7. Malov S. V. Formuvannia estetychnoi kompetentnosti ditei molodshoho shkilnoho viku: metodychnyi posibnyk [Formation of aesthetic competence of primary school children: a methodological manual]. Vinnytsia. Vyd-vo «Tvory», 2024. 120 s. ISBN 978-617-558-183-4
8. Marushchak O.V., Zuziak T.P., Solovei V.V., Kizym S.S. Synerhiia tsyfrovykh tekhnolohii ta zasobiv natsionalnoho ornamentu u formuvanni estetychnykh uiavlen fakhivtsiv kultury i mystetstva. [Synergy of digital technologies and means of national ornament in the formation of aesthetic ideas of culture and art specialists]. Aktualni pytannia u suchasnii nautsi. 2023. Vyp. 9 (15). S. 774. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-770-781
9. Nesterenko O. S. Klasyfikatsiia vydiv innovatsii ta efektiv vid yikh vprovadzhennia [Classification of types of innovations and effects of their implementation]. Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen. 2013. Vyp. 4. S. 112-117.

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

10. Pro innovatsiinu diialnist : Zakon Ukrainy : zi zminamy. [On innovative activity: Law of Ukraine: as amended].Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). 2003. № 13. St. 93.
11. Todosiienko N. L., Koval T. V., Hrab O. D. Art pedahohika v konteksti nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoi osvity: perspektyvy ta tvorchyi potentsial [Art pedagogy in the context of preschool and primary education: perspectives and creative potential]. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriia : Pedahohika i psykholohiia. Vinnytsia, 2024. Vyp. 76. S. 19-27. https://vspu.net/nzped/index.php/nzped https://doi.org/10.31.652/2415-7872-76-19-2703.pdf.
12. Brovchak, L. S., Starovoit, L. V., Likhitska, L. M., Todosiienko, N. L., & Shvets, I. B. (2024). Integrating music, drama and visual arts in extracurricular programs: enhancing psychological development in early school-aged children. Sapienza: International Journal of Interdisciplinary Studies, 5(3), e24052. https://doi.org/10.51798/sijis.v5i3.791
13. Lazarenko, N., Kolomiiets, A., & Kolesnik, K. (2022). Peculiarities of Organization of Group Interaction of Preschool Children in the Process of Game-Experimentation. Preschool Education: Global Trends, 2. Retrieved from https://preschool-journal.com/index.php/journal/article/view/16
14. Starovoit L. Psychological and pedagogical aspects of preschoolers creative development in the process of creative labor training. Zbior artykułow naukowych. Konferencji Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej “Pedagogika. Współczesne tendencje w nauce i edukacji“. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. P. 84-87

Про авторів

Наталія Тодосієнко, кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: nata.todosienko@gmail.com;
Леся Старовойт, кандидат педагогічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: lesia.starovoit@vspu.edu.ua

Орест Андрійців, провідний концертмейстер кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти,, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: nata.todosienko@gmail.com

About the Authors

Nataliia Todosiienko, candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: nata.todosienko@gmail.com.
Lesya Starovoit, candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: lesia.starovoit@vspu.edu.ua
Orest Andriytsiv, leading accompanist Department of Art Disciplines preschool and primary education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: nata.todosienko@gmail.com

© 2025 Автор(и) Ця робота публікується у відкритому доступі та розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 Licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)